

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit GÜL tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Zeynel Emre
İstanbul Milletvekili

Türkiye’de yargının sorunlarının başında gelen ‘iş yükü’nün birinci derecede muhataplarından biri de Yargıtay’dır. Sosyal ve ekonomik sorunların yansıması olarak dava dosya sayısında yıl yıl artış gözlemlenirken, istatistiklere göre, ilk derece mahkemelerine gelen dava sayısı, 2009 yılında 6 milyon 211 bin 965 iken 2018 yılı sonu itibarıyla yüzde 15.4 artışla 7 milyon 169 bin 685 ulaşmış durumdadır. 2019 yılına devreden dava dosya sayısı ise 3 milyon 119 bin 802 olarak kayıtlara geçmiştir.

İlk derece mahkemelerinde yaşanan bu iş yükü, ceza ve hukuk davalarında en üst temyiz merci konumundaki Yargıtay’da, kapasitesi göz önüne alındığında daha da fazla iş yoğunluğu oluşturmaktadır. Geçen yıl alınan kararlarla ceza ve hukuk daire sayısı azaltılan ve son olarak 15 ceza, 13 hukuk dairesi olarak yargılama yapması öngörülen Yargıtay’ın iş yüküne ilişkin 2020 yılı istatistiklerine göre; ceza daireleri ile Ceza Genel Kurulu’na 258 bin 978’i önceki yıldan devir, 276 bin 442’si yıl içinde olmak üzere toplam 535 bin 429 dava gelmiş. Bunlardan 272 bin 269’u, çeşitli kararlarla (onama, bozma, kısmi onama-kısmi bozma, gönderme, geri çevirme, ret ve diğer) ‘çıkan dosya’ olarak gözükürken, 263 bin 160 dosya da 2021 yılına devretmiş. Ceza dairelerinde karara çıkan dosyaların ortalama karara bağlanma süresi ise, 424 gün. Hukuk daireleri ve Hukuk Genel Kurulu’nun iş yükünü gösteren istatistiklere göre, bir önceki yıldan 2020 yılına devreden toplam dosya sayısı 264 bin 1; bunlardan 173 bin 389’u ‘çıkan dosya’ gözükürken, 90 bin 612’si 2021 yılına devretmiş.

2016 yılında bölge adliye mahkemelerinin (istinaf) faaliyete geçmesine karşın Yargıtay’ın iş yükünün istenilen oranda azalmaması dikkatlerden kaçmazken, bu iş yükü adalet sisteminde telafisi mümkün olmayan sonuçlar yaratmaktadır. Yargıtay’daki iş yükünün neden olduğu temel sorunlardan biri, bazı hükümlülerin, verilen cezadan fazla süre cezaevinde tutulmasıdır. Dosyası Yargıtay safhasında hala karara bağlanmamış olan, buna karşın aldığı cezanın, cezaevinde geçirmesi gereken kısmını tamamlamış kişilerin, bu gecikmeden kaynaklı cezaevinde olduğu belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

1-) Dosyası Yargıtay safhasında karara bağlanmamış ancak ilk derece mahkemesinde verilen cezasının cezaevinde geçirmesi gereken süresini tamamlamasına karşın hala cezaevinde tutulan kişi sayısı kaçtır?

2-) 2016 yılında istinaf mahkemelerinin faaliyete geçirilmesinin ardından bu mahkemelere 2016-2020 yılları itibariyle gelen, karara bağlanan ve sonraki yıla devreden dosya sayısı kaçtır?

3-) İlk derece mahkemesinde hüküm verilmiş ancak istinaftan karar çıkmadığı için cezaevinde geçirmesi gereken süreden fazla kalan kişiler var mıdır? Varsa kaç kişidir?

4-) Yargıtay ve istinafta, son 5 yılda hakim başına düşen dosya sayısı kaçtır, yıl yıl dağılımı nasıldır?

5-) Yargıtay ve istinafta karar verilmediği için cezaevinde kalması gereken süreden fazla kalan kişilerin karşılaştıkları bu sorunun çözümü yönünde bir adım atılacak mıdır? Atılacaksa bu adım nasıl olacaktır?